

Vörös LOBOGÓ

Az RMP Arad városi és rajoni bizottsága, a városi és rajoni néptanács lapja

XIX. évfolyam 5800. sz.

Szombat, 1963. november 2.

4 oldal, 20 bani

Hogyan készültek városunkban az étkezdek a téli időszakra

— A Vörös Lobogó szerkesztőségének ankétja —

Ősz van, nemsokára beköszönt a tél. Ilyenkor nemcsak a gondos háziasszony, hanem az étkezdek vezetői is felkészülnek a téli időszakra. S ez az előkészület nagy munkát, körültekintést igényel, hiszen az étkezdekben a téli napokon is változatos és izletes ételeket kell készíteni a dolgozók számára.

Ellátogatunk néhány étkezdebe, elbeszélgettünk azok vezetőivel és arról érdeklődtünk, hogy milyen intézkedéseket tettek a téli időszakra való felkészülés terén.

A Szerszámgépgyárban

Naponta mintegy 400 dolgozó ebédel a Szerszámgépgyár étkezdéjében, 70 dolgozó számára diétás ebédet főznek. Az izletes, változatos ételek biztosítása a téli időszakra behatóan foglalkoztatja az étkezde vezetőit. Megtekintettük a raktárakat és azt tapasztaltuk, hogy nagy mennyiségű élelmiszert tároltak. Így például fagytól mentes helyre raktározták a 12 000 kiló burgonyát, beszereztek a hagymát, káposztát, babot és más élelmiszert. A szerződés alapján még 400 kiló bab érkezését várják. A zöldségfélékből 1500 kilóra kötöttek szerződést, mely-

nek szállítására a közeljövőben kerül sor.

Gondoskodtak a paradicsom befőzéséről is. Összesen 750 liter paradicsomot raktároztak el a téli időszakra. Ezenkívül 180 kiló paradicsompasztával is rendelkeznek. Emeltesre méltó, hogy 1720 kiló uborkát, paprikát és zöldségparadicsomot tettek el, amelyek savanyúsággá kerülnek az asztalra. A változatos étel biztosítása céljából nagy mennyiségű főzni való tököt is tároltak.

Az étkezde felelőse elmondotta: felkészülten várják a téli Szerszámgépgyár étkezdéjében.

A Teba gyárban

Azt szokás mondani, hogy egy jó gazdaságyon élelmeink a tél idején, 70 dolgozó számára diétás ebédet főznek. Az izletes, változatos ételek biztosítása a téli időszakra behatóan foglalkoztatja az étkezde vezetőit. Megtekintettük a raktárakat és azt tapasztaltuk, hogy nagy mennyiségű élelmiszert tároltak. Így például fagytól mentes helyre raktározták a 12 000 kiló burgonyát, beszereztek a hagymát, káposztát, babot és más élelmiszert. A szerződés alapján még 400 kiló bab érkezését várják. A zöldségfélékből 1500 kilóra kötöttek szerződést, mely-

napokban friss izeket kölcsönöznek az ételnek.

Az élelmeinknél kívül más raktárhelyiségek is rendelkezésre álltak, amelyekben eddig már 130 kiló szárazbabot, 3000 kiló hagymát és elegendő fokhagymát tároltak. A 25 tonna burgonya és a gyökérzöldség még hiányzik. Ez hiba. Mielőbb intézkedni kell.

A nagy mennyiségű tárolt és konzervált zöldség és egyéb élelmiszer idejében történő biztosítása arra enged következtetni, hogy ebben az étkezdeben is változatos, izletes ételeket szolgálnak majd fel.

A Rajoni Fogasztási Szövetkezetben

A Rajoni Fogasztási Szövetkezet étkezdéjének vezetője szerint, ha az időjárás most hirtelenben teljese fordulna, már nem jönnének zavarba. Ez azt jelenti, hogy a pincében és az élelmeinkben van mindaz, amire a tél folyamán

szükségük lesz. Beszerezték a burgonyát, a hagymát, a fokhagymát, a szárazbabot és a gyökérzöldséget. Az élelmeink polcain pedig katonás rendben ott sorakoznak a téli üvegek.

(Folytatása a 2. l. oldalon)

A pankotai Rásáritul butorgyár szabásati részlegének dolgozóit nagy figyelmet fordítanak a fajtálos anyagforgasztás csökkentésére. Bíró Ferenc párttag, a szabásati részleg mestere utmutatást nyújt Jelecutan Ioan IMSZ-tagnak, hogy miként lehet gazdaságosan felhasználni a nyersanyagot.

Lapunk 2-3-4. oldalán:

- Szüntelenül erősítjük sorainkat. 2. old.
- A román férfi röplabda-csapat — Európa-bajnok. 2. old.
- Az általános és teljes leszerelés kérdésének vitája az ENSZ-ben. 3. old.
- Kilőtték a Szovjetunióban a Poljot-1 távirányítást, vezethető kozmikus készüléket. 3. old.
- Az ENSZ-közpülés munkálatai. 3. old.
- Egy elfelejtett hazai uttörő művészről. 4. old.
- A dák várak feltárása. 4. old.

Segítség

Események, hírek, jelentések, események, híre

Német balettdarabok vendég szereplése

A fővárosba érkezett a berlini Állami Opera balettcsoportjának egy csapata és Walter Kanarovski, az opera helyettes igazgatója. A német balettcsoport Aradon, Brassóban, Bukarestben, Craiován, Iasi-ban, Kolozsváron, Piatra Neamtan és Temesváron.

Hangverseny

Csütörtök délután hangversenyt rendezett az aradi Állami Filharmonia. A szimfonikus zenekar koncertjére az aradi kisipari termelőszövetkezetek dolgozóit hívták meg. A Kulturpalota nagy hangversenytérmenek székfoglalóját, a Precizia, a Muncionul Pictar és más szövetkezetek dolgozói foglalták el. A délután 5 órakor kezdődő hangverseny műsorában Csajkovszkij: Olasz Capriccioja, Romeo és Julia nyitánya, valamint Hacsaturjan kardtánc szerepelt.

Román írókúldöttség Varsóban

A Lengyel Írószövetség meghívására román írókúldöttség érkezett Varsóba élen Demostene Bortezzel, az Írószövetség alelnökével. Küldöttségünk találkozott a Lengyel Írószövetség vezetégségi tagjaival. Részt vett a beszélgetésen Jerzy Putrament, a LEMP KB póttagja, a Lengyel Írószövetség alelnöke.

Costache Antoniu a nép művésze vezetésével román színházi szakember-küldöttség tartozdik a lengyel fővárosban. A küldöttség találkozott a lengyel színművészek egyesületének vezetésével és a közös programok tagjaival.

Aradon húzzák a Prono-Expresszt

Minden alkalommal érdeklődéssel fogadták a Lotto és Prono-húzókat Aradon, hiszen sokan vannak itt is olyanok, akik szerencsét próbálnak. Ezúttal Prono-Expressz húzást terveznek városunkban. A Kulturpalota nagytérben november 6-án szerda este 7 órakor húzzák ki a nyerőszámokat. A húzást követően, a minden bizonnyal nagy számú közönséget, jól összeállított művészi műsorral szórakoztatják.

Néhány perc a gyermekkönyvtárban

Körülbelül száz gyermek tudás-szerző, irodalmi érdeklődést éltetik ki naponta a gyermekkönyvtárban. E több, mint 27 000 kötettel rendelkező könyvtár a román, magyar, német anyanyelvű gyermekek könyvszükségletét biztosítja.

A forgalmas könyvtár kedvelt helye a gyermekeknek. Igazolja ezt az olvasók és az elolvasott könyvek számának növekedése. A múlt évhez viszonyítva az olvasók létszáma idén több, mint ötszázalékkal nőtt. Az elolvasott könyvek száma 50 000 körül jár. Mindez természetesen, ha körülményeink e helyiségekben és néhány percig figyeljük, hogyan „szolgálgatják” a kicsinyeket. A fiatal díszítő rajzok többnyire mese-alakokat elevenítenek meg. A katalógusok is meséskönyvek címlapjairól készültek. A kis olvasók gyakran egy-egy ilyen rajz ragadja meg és ennek alapján kéri az őt érdeklő kötetet.

KÜLFÖLD RÖL

CIUADAT DE MEXICO. Jose Ortiz Avila, Campeche mexikói állam kormányzója bejelentette, hogy a Flora orkán tombolása után 15 000-en lakás nélkül maradtak. A felhőszakadások követő árvíz a termszék mintegy 40 százalékát is elpusztította.

PRAGA. A csehszlovák televízió ismert társadalomtudósokkal karöltve nemrég új adássorozatot indított „Eleték” témával. Az első „Van miért élni” című adás az emberi gondolkodás történetét foglalkoztatja, s rámutatott, hogy a fejlődés eredményeként az ember megszűnt hinni a természetfölötti erőkben.

A következő adások a munka, az egyén és a közösség közötti viszony, a jelenlegi erkölcs, az optimizmus és a hősiesség problémáival foglalkoznak.

PARIS. Október 31-én a rendkívüli törvényszék ítéletet hirdetett a de Gaulle francia államelnök elleni tavalyi sikertelen merénylet részvevőinek peében.

Tíz vádlottat 1-től 15 évig terjedő börtönrre ítélték, 3 vádlottat pedig távollétében sújtottak 15-20 évi börtönnel. Ez utóbbiak között van Paul Gady volt tábornoknak, az OAS terroristaszervezet egyik vezetőjének leánya is.

BUENOS AIRES. A France Presse szerint az argentin felbontási törvényszék ötödik kamarája a spanyol kormánytól kéri fogja a Spanyolországban tartózkodó Juan Domingo Peron volt elnök kiadatását.

Országos gyógyszerészeti értekezlet

November 14 és 16 között megtartják Bukarestben az országos gyógyszerészeti értekezletet.

Az értekezleten több mint 1000 küldött — akadémikusok, egyetemi tanárok, tudományos kutatóintézetek és gyógyszergyárak szakemberei, gyógyszerészek — vesz részt az országos értekezleten. Számos külföldi vendéget is várnak.

Az országos gyógyszerészeti értekezlet számba veszi a népi hatalom éveinek legfontosabb vívmányait a tudományos szakkutatás, a gyógyszeripar és a gyógyszerészeti szervezőmunka terén. A konferencia alkalmával a román és külföldi szakemberek hasznos eszmecserét folytatnak, megvitatják a legidősebb gyógyszerészeti kérdéseket.

Tóth Sándor

Szerszámkészítők

Egyre erősödő mormolástól kísértve halad előre az észlelő közörség gyűlése, maga előtt tolvá a csillogó, füstölő forgácsot. Amikor az anyag szelvéhez ér fűrgen fel-emelkedik, majd gyors iramban igyekszik vissza eredeti helyzetébe, hogy egy újabb fogás után megismétlje előbbi munkáját. S így folytatja míg nem az egész felület síma, a rajzon meghatározott méretű lesz.

Mellette lévő gépen sűrűn marócsák halad lassan előre. Kiseb csikorgó egy-egy harapás után, amint a szürke öntvényből készült hatalmas idom közepén mély bevágást hagy maga után.

A műhelyben a falak mentén sápadok sorakoznak. Mellettük munkaruhás emberek, kezükben reszelővel, fémfűrészlel különböző alakú kekesen csillogó acél alkatrészeket simítanak, faragnak, formálnak. Az egyik sarokban a védőlemezek mögött hegesztőpisztoly szeszélyes suszorgása hallatszik. A gyertyaéhoz hasonló kekes-féhr lángocska színpompázva olvasztja s forrasztja össze a fémeket.

De a többi fémegmunkáló műhelyeknél eltérően van itt még hosszúkarú furugó, gyorsan perdülő eszterga tokmány, sőt még a csiszolókorong sem hiányzik. A be nem avatott az első pillanában azt sem tudja hová került. Talán univerzális műhely ez, melyben a kézi lakatosmunkától a legbonyolultabb gépi megmunkálásig minden megtalálható?

Igen, ez a műhely valóban univerzális. A Vagongyár szerszámkészítő műhelye, ahol több komplex-brigád tevékenykedik. Tagjaik szerszámkiosztók, esztergályosok, marósok, hegesztők, edzők az üzem legügyesebb szakemberei. Ők készítik a vagonok sorozatgyártásához szükséges szer-

sajtoló szerszámokat, matricákat, sablonokat és mérbeszközöket. Ezenkívül még számos segédszerkezet és mechanizmus születési helye ez a műhely, mely oly hatalmas és összetett, hogy a részleg elnevezés is megilleti.

Az első csarnokban — melyet fentebb leírtunk — a Liker András

a prioriter

kommunista vezette szerszámkészítő köz dolgoznak. A 37 tagú brigád azonban nemcsak a csarnokok sorrendje szerint illeti meg az elsőseg, hanem a szocialista versenyben kivívott nagyszerű eredményeikért is.

A Liker brigád ez év minden hónapjának 20-31 százezeres terv teljesítésével állandóan az élen jár.

Mindezt már Liker elvtársától tudtuk meg. Igaz, hogy eleinte szerénykedett, mint az már a jó szakembereknél szokás, mondván, hogy brigádja tagjai csupán kötelességüket teljesítik. Látna azonban munkájuk iránti érdeklődésüket, közlekedni kellett.

Elmondotta, hogy az eredmények a fejelemnek, a munkára és a szakma iránti szeretetnek s a brigád valamennyi tagja szorgalmának köszönhetők. No, meg a munka jó szervezésének. Jogos büszkeséggel tette meg hozzá, hogy brigádjukban nem létezik kullogó. S amikor brigádja tagjairól beszélt egy érdekes történetet is elmondott.

— Új vagonosort gyártásuk kezdtek meg a produktív részleg dolgozóit. Rengeteg új készüléket és szerkezetet igényeltek tőlünk. Egyik másik elkészítése ezek közül igen sürgőssé vált, így hát neki kellett győzködni a munkának. Sürgettek a kovácsműhelyből a fékpofanyitókákra s a vagonok sorozatgyártásához szükséges szer-

várnak tőlünk, majd megkérdeztem, hogy ki vállalja ezt a könnyűnek nem mondható feladatot.

— Tódinca Ioan — a mi csoportunk Tódinca bácsik — kis csoportja nevében habozás nélkül elvállalta a hatalmas szerszámszám elkészítését. S amikor Wunderlich Antal, Dan Dorin és Stepan Stefan fiatal szerszámkészítőkkel nekilátott a munkának, úgy ment az, mint a karikacsapás. Igaz, hogy mi is — mutatott a satupadok mellett szerénykedőre — segítségükre siettünk, mégis őket illeti a dicsőség: négy nappal hamarabb kezdték meg a munkát a kovácsok ezzel a több száz kilogramm súlyú szerszámmal.

Amikor legelőször lesújtott a medve a vastag kasszalémezre és az élesen csattanva a kívánt formában lehullt mint ércet gyümölcs a fáról, mindannyian együtt örültünk Tódincaék győzelmének. Nagy győzelem volt ez! Négyezer három, tehát tízezer munkás előnyhöz jutott a kovácsműhely... Hát így dolgozunk mi, szerszámkészítők — fejezte be mondanivalóját a brigádfelvező.

Tóth Sándor

Üzembe lépett a marosludasi hőerőmű

Távírat az RMP Központi Bizottságához Gheorghe Gheorghiu-Dej elvtársához

A marosludasi hőerőművet üzembe helyező bizottság és az építőtelep pártbizottsága a következő távírat küldte az RMP Központi Bizottságának, Gheorghe Gheorghiu-Dej elvtársnak:

„Örömmel jelentjük, hogy sikerrel letettük át a vizsgát, amelyről Önök a marosludasi hőerőműnél tett látogatásuk alkalmával beszéltek. A meleg szavak, a párt- és államvezetőség től és a személyesen Öntől kapott értékes utmutatások nagy segítséget és ösztönzést jelentettek újabb munkálatunkra. A párt és a haza iránti szeretettől áthatva jelentős eredményeket értünk el a marosludasi hőerőmű, e fontos objektum üzembe helyezéséért vívott harcban. A pártvezetést vezetésével, a tervezők, építők, szerelők és energetikusok közös erőfeszítésével üzembe helyeztük az első 100 000 kilowattos blokkot. A blokk 1963. szeptember 21. óta, amikor a blokkot először bekapcsoltuk az országos energetikai rendszerbe, 1963. október 22-ig, amikor a blokkot teljes terheléssel beindítottuk, több mint nyolc millió kilowattórát termelt.

Biztosítjuk Önt, szeretett Gheorghiu-Dej elvtárs, hogy a továbbiakban is minden akaratunkkal és hozzáértésünkkel fogunk munkálkodni a berendezések kifogástalan üzemeltetésén, a második 100 000 kilowattos blokk szerelésének és előkészítésének fokozásán, hogy 1964 első negyedének végéig ez is megkezdhesse az üzempróbákat.

A marosludasi hőerőmű építőtelepe munkaközösségének szilárd elhatározása, hogy becsülettel teljesíti a pártunk tett fogadalma.

Eljelen a Román Munkáspárt, összes győzelmeink szervezője és ihletője.”

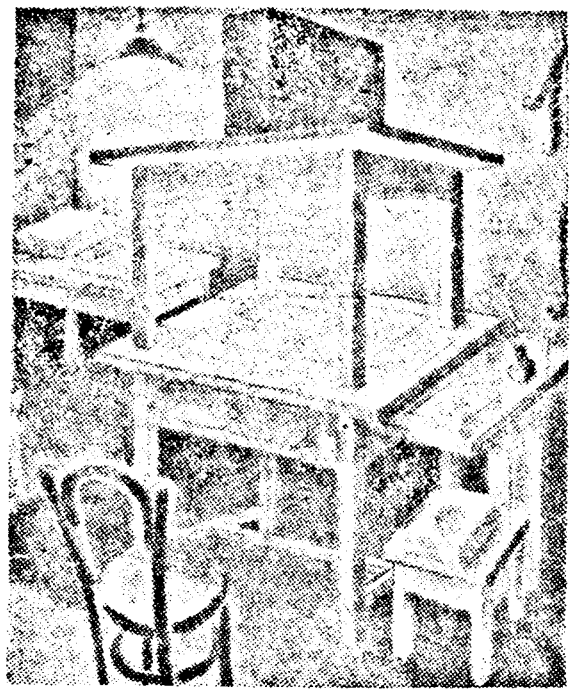
Porubsky Zsuzsánna mindössze két éve dolgozik a nagylaki Muresul kollektív gazdaság állattenyésztő részlegén és máris úgy emlegetik, mint a legjobb borjunevelőt. Ez nem is csoda, hisz az általa gondozott 25 bcrju naponta 800—1000 gramm súlygyarapodást ér el egyenként.

Minden-Omman erről - arról

Egy elfelejtett hazai úttörő művészről

A ma negyven-
évesek bizonyára
emlékeznek még
a korabeli gyer-
mekfolyóiratok mulatságos hőseire,
krumpírozzák, inkább csodálkozó,
mint vidám tekintetű figuráira. Hap-
lea-ra. Ez a népszerű alak lassan
szimbolusmá növekedett: ő volt az,
aki jószándéka ellenére majd min-
dig bakot lőtt, akit leggyakrabban
"csöbe huztak", de akinek azért né-
ha sikerült "átejtenie" rosszakaróit.
Haplea népi hős, fellelhetők benne
a román folklór ismert csínytevő fi-
guráinak (Stan Păitulu-tól Păcală-ig)
jellegzetes vonásai.

Nemrég a Nemzeti Filmarchívum-
ban tűnt fel Haplea. Ugyanis meg-
teremtője, Marin Iorda 1927-ben fil-
met készített róla. Ez az első román
rajz-film. Marin Iorda ma idős em-
ber. Annak idején rendkívül sokol-
dalu művész volt. Mint grafikus dol-
gozott gyermeklapoknak, de készített
komoly társadalmi mondanivalójú
karikatúrákat is. Volt újságíró, pro-
za és drámaíró, színpadi és filmszí-
nész, rendező és színházigazgató.
Marin Iorda négy évtizeden keresztül
gazdag és sokoldalú művészi és
irodalmi tevékenységet fejtett ki, és
számos haladó alkotó művésszel, így
Victor Ion Popavall tartott fenn szor-
os baráti kapcsolatot.

Marin Iorda 1927-ben épített készülékének mása lát-
ható képünkön, mely az első román rajzfilm meg-
valósításában a legfontosabb "műszaki berendezés"
szerepét töltötte be.

Értékes márványlelet

A svájci Locarno
közeli, a Peccia-
völgyben nemrég
kezdtek meg a kiter-
melést egy márvány-
bányában. A bánya
több mint 1200 méter
magasságban van és
értékes anyagát kül-
szini fejtéssel termé-
lik ki.

A geológusok bec-
sítése szerint a már-
ványtömeg legalább
60 millió köbméter, a-
mi 160 millió tonná-
nak felel meg.
A márvány minősé-
ge vetekedik a híres
olaszországi carrarai
és a görögországi
különböző.

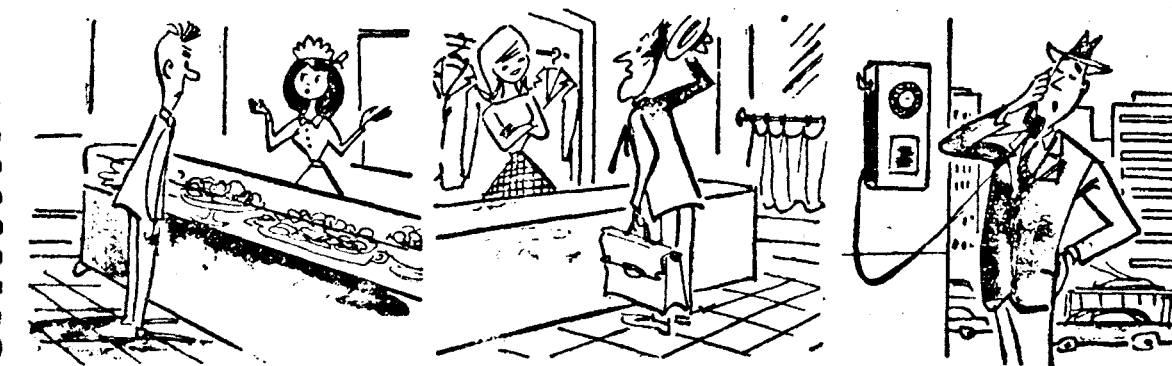
Náci kincsek kutatása

Ausztriában folytatódik a kutatások a náci által állított
a toplitzi tóba süllyesztett kincsek megtalálására. Ezzel egyide-
jűleg az NSZK-ban a Füssen helység melletti Alattóban is el-
süllyesztett náci kincsek után kutatnak.

A nyugati sajtó híradása szerint az Alatt tó vizének jogtalan
átvizsgálására szervezett expedíciót Georg Freiberger, volt náci kém
vezette, ugyanaz az ember, aki a toplitzi tó átűrését is kezde-
nyezte.

Sajthírhíradások szerint az a feltételezés, hogy annak idején
az Alatt tó fenekére süllyesztették az egykori Reichsbank tulajdo-
nának levő nagy mennyiségű aranyrudat.

Miért mondtak „igen” az anyakönyvvezetőnél?

— Kaptnék-e még valami mo-
leg élelt? — Nem!
— Az ingemet kimosták-e már?
— Nem!
— Megyünk-e este moziba?
— Nem!

— Ideadod az egész fizetésed?
— Igen!
— Leblokkolhatom az egészét?
— Igen!
— Sürgönyöztem a mamának,
jőjön, töltseken nálunk egy bónapot.
Ugye remek ötlet volt?
— Igen!

Eredmények a rák gyógyításában

SAN FRANCISCO.

Az Amerikai Sebészeti Egyetem 49. kongresszusán bostoni se-
bészek jelentősen mutattak rá, hogy állatok rákbetegségeinek ke-
zelésében lassan használtak (ez a készülék rendkívül erős fénykö-
tegekbe összpontosítja a sugarakat).

Dr. Paul E. McGuff rámutatott, hogy ez a módszer még csak
kísérleti stádiumban van és egyelőre csak majmok rákos daga-
natainak kezeléséhez használják.

A kísérletek folyamán a laserrel kezelt rákos daganatok 50
százaléka meggyógyult. Néhány nappal a kezelés után a rákos da-
ganatok helyén még látszottak égések, ezek azonban két hét alatt
teljesen eltűntek.

Új fürdőváros

A Fekete-tenger gruziai partvidé-
kén; az óségi fenyvesekkel övezett
festői szépségű Picunda-öbölben új
üdülő- és fürdőhely épül — közli
a Nyegyelja című folyóirat.

A sziklás tengerparton, narancs-
és citromfák között hét 13 eme-
letes szálloda épül betonból és ü-
vegéből. E szállodák együttes befoga-
dó képessége 4415 személy, vagyis
500 szoba.

Életmentés

Az Ursula Rices német hajó meg-
mentette és a szumátrai Medan ki-
kötésben partra tette annak a mal-
divi partmenti hajónak a matrózait,
amelyet a vihar nyitott tengerre so-
dort.

A hajó 16 napig hanyódott a vi-
harzó tengeren, s félig megtelt víz-
zel. Legénységének kilenc tagja
meghalt. A többiek teljesen kime-
rültek, segítséget sem tudtak kérni.

Sziklára festett kőgaléria

A szovjet régészek az izbeki szik-
la Nura tájában nagy számú ó-
kori festményt fedeztek fel. A be-
gyűjtött képek közül több mint 2000
rajzot találtak, amelyeket a leltári
korok művészei vésszel és főleg vör-
s festékkel készítettek.

A rajzok különböző állatokat,
foglalkozásokat, épületeket, va-
dászjeleneteket, táncoló vagy imá-
doló, egyáltalán vagy székkel ha-
lódó emberalakokat ábrázolnak.

A szőlőrsza minden irányból

☆ Európa legnagyobb hidját épít-
tik Szarajevó mellett a Volga felett.
A gépkocsiforgalom számára épülő
hid hossza három kilométer és Szar-
ajevót köti össze Engels városával.
Ez a hid nemcsak szokatlanul nagy
méreteivel kelt figyelmet a műszaki
világban, hanem több műszaki új-
rítással is. Mind a vízalatti, mind a
vízfelületi részeit előrevezetett vasbe-
ton elemekből készítették, de ezenki-
vül is szép számmal alkalmazták az
építésnél újabb műszaki eljárásokat.

☆ Az amerikai „segély” néha e-
gészen különös meglepetéseket tar-
toztat a segélyszervezőknek. Leg-
utóbb az „Élelmiszer a világnak”
névű amerikai szervezet a dél-viet-
námiakat segítette meg 48.000 do-
bozzal. A dobozokon a tejtételek
Metreall felirat díszelgett, bennük
pedig pasztillák lapultak. Az éhez-
ő dél-vietnámiak nagyon megörültek
az amerikai segélynek. Azt hitték,
hogy ez valami olyan koncentrált
tápszer, amely csillapítja majd kin-
ző éhségüket. A végén kiderült,
hogy soványított szarvak kaptak,
amelyet az amerikai divathölgyek
szednek vonaluk megőrzésére.

☆ A hollandiai Trondheim kerü-
let Elp nevű községének bányájában
a szerencsés régészek egy egész
bronzkorabeli falut ástak ki. A
település tíz parasztházából és
nyolc bányából állt. A történelem-
előtti épületek hossza 20-40, szé-
lessége pedig 6 méter.

☆ A muzeológusok megkezdtek a
legnagyobb és legrégebbi bolgár
könyvtáruknak, a Rilska Monas-
tírban lévő 12.000 kötetes gyűje-
tmény tudományos feldolgozását —
közli a BTA hírújság. Folya-
matban van 3000 értékes műtárgy

felbecsülése is. Ezeket a Szófiai Köz-
ponti Múzeum új épületének terméi-
ben állítják ki.

☆ Amint a France Presse ró-
mai tudósítója közli, a nemzetközi
filmroda nemrég ültetett ültetési Mi-
lanóban. Ez alkalomból Eitell Mo-
naco, a szervezet elnöke elmondta,
hogy „az utóbbi két évben az euró-
pai mozgóképi elmozdított nézőközön-
ségük egyharmadát”. Jelentésében
közölte, hogy az európai mozgó-
képek száma az 1955. évi 4.120.000.000-
ról 1962-ben 2.740.000.000-ra csök-
kent. A jelentés szerint 1962 után
Olaszországban 1,7 százalékkal,
Nagy-Britanniában és Nyugat-Né-
metországban pedig 10-15 százalé-
kal lett kevesebb a nézők száma.

A jelentés másrészt kiemeli, hogy
lényegesen csökkent a műsor-
ra támaszkodó filmek száma. Hozzáte-
leget számítás szerint 1963-ban 10
százalékkal kevesebb filmet mutat-
nak be, mint 1962-ben.

☆ A Koreai NDK 855 műszaki
iskolájában két évvel ezelőtt 276 e-
zer ifjú tanult. A városi hétosztályos
iskolák végzettségű jelenleg szinte ki-
vétel nélkül műszaki iskolákban
folytatják tanulmányukat. Megjegy-
ezték, hogy 1958-ban az országban
összesen 145 műszaki iskola volt,
15.000 tanulóval.

A régészeti kutatómunka fontos célkitűzése

A dák várak feltárása

A régmúlt idők történelmi em-
lékművei közül ezuttal a
várakról szólnak, amelyeknek
romjai a déli Kárpátok hegyvidé-
kén ma is nagy számban találhatók.

A népi demokratikus rendszer
éveiben fellendült régészeti kutá-
sok a dák várterületek feltárását is
felőlelt, annál is inkább, mivel a
dák társadalom olyan korszakban
fejlődött ki, amelyről történelmi
forrásaink vajmi keveset monda-
nak. S így, ezen a területen csak
nem kizárólag a régészeti kutatók-
ra vagyunk utalva.

Az RNK Akadémiájának irányításá-
val az elmúlt 15 évben széleskörű
kutatómunkát végeztek az egykori
dák társadalom legfontosabb köz-
pontjain a szárazvárosi, illetve a se-
besi havasokban. Ezek a munkála-
tok, amelyek Constantin Daicoviciu
professzor, akadémikus irányításá-
val még mindig folytatódnak,
nagy mértékben hozzájárulnak tör-
ténelmünk és fontos fejezetének tisztá-
zásához.

A szárazvárosi hegyekben az
elszört dák várrendszer feltá-
rása hatalmas régészeti kutató-
munkát igényel. A magaslatok
csúcsain, a hegyek gerincén és ter-
mészetes vagy mesterséges tera-
sokon kétezres évekkel ezelőtt egész-
szen védvár, őrtorony, település és
vallási épület emelkedett, ame-
lyeknek virágzó élete a római-hód-
sítás pillanatában i. u. 101-106
között hirtelen megszűnt. Ezeknek
az egyedülálló történelmi emlékek-
nek egész sora került napvilágra
az utóbbi másfél évtizedben vég-
zett ásatások során.

Céljuk szerint a feltárt marad-
ványok két csoportban osztá-
lyozhatók: 1. katonai épületek,

külön e célra kiválasztott magasla-
tokon, amelyek a védelemre és a
nagy távolságról való megfigyelés-
re voltak alkalmasak, 2. a dák pa-
rasztok települései és gazdaságai,
amelyek a réteken és hegyvidéke-
ken helyezkedtek el.

A dák települések kiterjedtek u-
gyan a szárazvárosi hegyek egész
területére, de — amint az ásatások
során kiderült — ezeknek fontos
gócponthaj voltak. Így például a
Piatra Rosie-i, a Costesti-i és a
Blindaru magaslaton fekvő vár,
vagy a Dealul Grăditei-i nagy te-
lepülés, a régi dák Sarmisegetuza,
amely a rabszolgatartó dák állam
politikai, közigazgatási és vallási
központja volt Burebista és Dece-
bal uralkodása idején, vagyis az
i. e. 1. századtól az i. u. 1. szá-
zadig.

Kiderült az eddigi ásatásokból,
milyen is volt az eredeti dák
építkezési rendszer. Sok épület kö-
böl készült, a faanyag sokoldalú
felhasználásával. A lakóházak egy-
része favázból állott, simított vá-
lyog falakkal, a szentélyeket kö-
szölopokkal és pillérekkel díszít-
ték. Hasonló építkezési módokról
tanusodik a pécsai határban az
i. n. „Nagyvár”-halmon nemrég
feltárt dák település is, ahol ki-
sebb méretű, kör alakban épült
fapilléres szentély is látható a ré-
gészeti kutatók.

Általában az említett helyeken
végzett kutatómunkálatok nagy-
számú használati tárgyat hoztak
felszínre. Jelentős anyagi bizonyí-
tékok — ékevasak, sarlók, ka-
szák, megszennsített gabonagru-
vak, őrlőkövek, stb. fejtett mező-
gazdasági létesítmény, a vashál-
bronzból és ezüstből készült sok-
féle szerszám és egyéb műtárgy.

ARADI KRÓNIKA

Kigyúl a fény...

Sokan, szinte naponta mennek el
az 1. számú Ion Slavici Középiskola
előtt és talán soha nem gondolnak
arra, hogy az intézet fizikai előadó-
termében gyulladt ki először Ara-
don a villanyfény. 1899-ben — az
intézet egyik tudós tanára — bemu-
tatta a nagyközönségnek a villany-
éget, a dinamót, a fonográfot és a
Röntgen-gépet. Nyilvánosan 1890-
ben étek az első villanylámpák vá-
rosunkban. A nagy mezőgazdasági
kiállítás tiszteletére lobbant fel, a
ma is meglévő kioszk előtt.

A fényképezés városunkban

A fényképezési műtermek kira-
káiból nevető vagy komoly arcok
tekintenek ránk. A fényképezés vá-
rosunkban, művészi színvonalú. Ez
érthető is, hiszen amint a korabeli
feljegyzésekből tudjuk, az első fény-
képező 1842-ben telepedett meg A-

radon. Akkor — feltalálójáról —
daguerrreptipának nevezték, a nap-
fény hatására készülő fényképezést.
A megörökítő egyént jónéhány
óra, ugynevezett támasztókkal rö-
giztették, hogy a kép sikerüljön.

A televízió őse Aradon

Szinte minden házon ott van ko-
runk csodálatos találmányának az
antennája. Kevesen tudják, hogy a
televízió egyik őseivel a telehorral,
feltalálója, már 1918-ban, kísérlete-
zett Aradon.

A helikopter aradi őse

A helikopter első kísérletei Ara-
don folytak. Feltalálója — aradi
származású repülőkonstruktor —
már 1910-től végzett számításokat e-
zen a téren. Az első — akkor szél-
malomképzés nevezett — helikop-
ter 1923-ban repült. A feltaláló —
önéletrajzában — érdekes élménye-
ket közöl aradi repülőkonstruktor-
ról. (f. d.)

lékszírványban a színek fordít-
tott sorrendben követik egymást.

... mi az időjárás front? Két
szembetalálkozó, különböző tu-
lajdonosságú (eredeti, hőmér-
séklet, páratartalom) rendelkező
légtömeg határterülete, frontfe-
lőle.

... télen vagyunk közelebb a
Naphoz? Azonban a Nap sugár-
nyáron meredekebben és hosszabb
ideig érik az északi féltekét, mint
téli. Ezért van nálunk nyáron
nagyobb meleg.

... miben különbözik a mada-
rak a többi állatoktól? Tollruhá-
jukkal, csőrükkel, szárnyuk á-
lakult első végtagjaikkal, na-
gyon izmos mellkasukkal, az
ugynevezett kettős légzést lehe-
tővé tévő légzsákokkal (a tüde-
jükön), üreges csontjaikkal és
igen intenzív anyagcserejükkel.

ANEKDOTÁK

Heine mondotta a Karl Stras-
serről, a híres müncheni költő-
utáról:

— Ez az utca Münchenben a
költőnegyed. Itt laknak a költők
kivétel nélkül, és többnyire be-
vétel nélkül...

☆
Egy fiatalember jelentkezett
Haseknél.

— Szíves pártfogását szeretném
kérni — mondotta. — Egy három-
felvételűs vígjátékot nyújtottam
be a színházhoz. Az igazgató a
legjobbakat mondta róla, s végül
megis azazt bocsátott el, hogy
manapság egy ismeretlen szerző
csak hat óráig bírhat be a szin-
báza.

A humorista végigballagta a
színpadot és nem akartván megtaga-
dni a kért segítséget, így szólt:
— Rendben van. De ki lesz a
másik öt?

☆
Theodor Dreiser amerikai író
egy vidéki felolvasó-körútján a
kisvárosi hangversenyen is részt-
vett. A helyi begediművész elő-
adása után a város vezetői meg-
kérdezték az írótól, mi a véleménye
a hangversenyről.

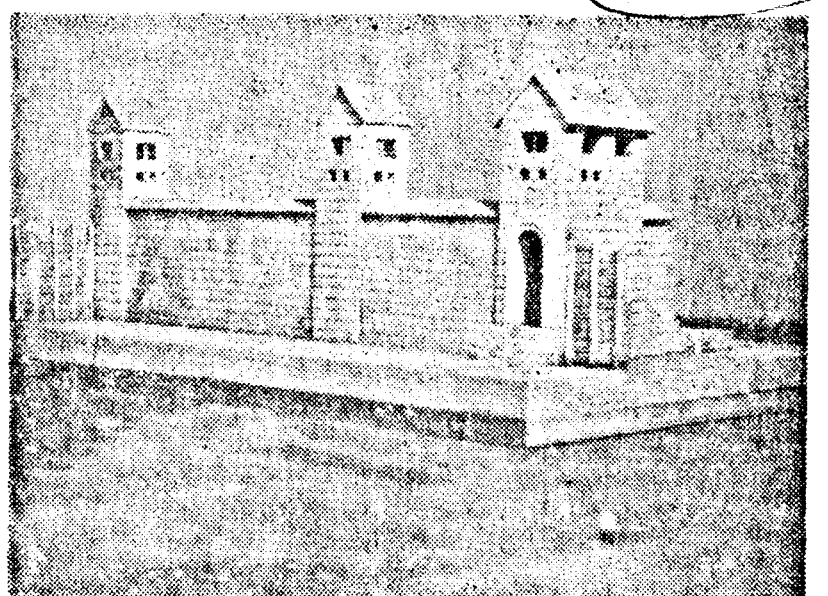
— Emlékeztet Picassóra.
— De hiszen Picasso nem is
tud beegedálni.
— Eppen azért — mondta az
író.

kezd helyeken és az alsóbb nép-
osztályok kunyhói és víkói a szá-
kadékokban és más rejtett zugok-
ban.

A kutatások eddigi eredmén-
nyel nyomán kiderül tehát, hogy a dák
társadalom erős gazdasági alap-
pán, szilárd társadalmi és politi-
kai intézményekkel rendelkezett.
A leletek, a földművelők, pászt-
rokból a mestemberekből álló
bátor és szorgalmas dák nép ma-
gas kulturális színvonalát is bizo-
nyítják.

Az e területen folyó kutatómün-
kával történeleink, régészeink je-
lentősen mértékben hozzájárulnak
kulturális örökségünk kiteljesedésé-
hez, hazánk igazi történetének he-
lyes tudományos megismeréséhez
s ezáltal a hazafias neveléshez,
szocialista hazafiságunk fejleszté-
séhez.

Dörner Egon

Épületek rekonstruált dák vár homlokzata látható